

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้ Development of Active Learning in Learning Management Subject

นนทลี พรธาดาวิทย

สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

39 หมู่ 1 ถนนรังสิต-นครนายก ธัญบุรี ปทุมธานี 12110

โทร. 02-5494710 E-mail: nonthalee_p@rmutt.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ Active Learning ที่มีต่อนักศึกษาในวิชาการจัดการเรียนรู้ และศึกษาคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้วิธีการสุ่มแบบทั้งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม นักศึกษาจำนวน 67 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรม รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการสอนแบบมโนทัศน์ รูปแบบการสอนแบบอุปนัย รูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิก การอภิปรายกลุ่ม กรณีศึกษา เกม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้โดยใช้วิดีโอเป็นฐาน ในวิชาการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 สัปดาห์ บันทึกถึงผู้สอน และแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ผลการวิจัยพบว่า ผลการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในวิชาการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมพบว่า กิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับนักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก โดยนักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าผลที่นักศึกษาได้รับมากที่สุด คือ กิจกรรมที่ผู้สอนจัดส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน รองลงมาคือ ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม นักศึกษาสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนได้ในอนาคต ฝึกการนำเสนอหน้าชั้นเรียน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนคุณลักษณะผู้สอนนักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือ ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอนมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้สอนมีความพร้อมในการสอน ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้

คำสำคัญ: Active Learning การจัดการเรียนรู้

Abstract

The development of active learning in learning management subject was aimed to examine the effects of active learning on students in the learning management subject and to evaluate the characteristics of instructors in the management of active learning. The samples

were students who enrolled in the learning management subject in the second semester of academic year 2015. Cluster random sampling was employed to obtain 2 sample groups of 67 students. The research tools included an active learning management plan using the model, cooperative learning model, concept attainment model, inductive teaching and learning model, graphic organizer instructional model, group discussion, case study, game, problem base learning, and constructivist video instruction in the 15-week-learning management subject, memo to instructors, and a questionnaire with reliability of 0.94.

The result suggested the effects of active learning in the learning management subject in overall found that the activities arranged by instructors for students were appropriate at high level. Students reported the most pronounced effect of activities arranged by instructors was on promoting collaborative learning, followed by enabling teamwork skills development, applying activities to students' future professional training, practicing class oral presentation, and participating in teaching and learning activities. For the characteristics of instructors, students viewed them as appropriate at highest level, with highest level of mean for instructors' teaching knowledge and competency, followed by instructors' preparedness in teaching, and instructors as facilitator and stimulator of students' learning.

Keywords: Active Learning, Learning Management

1. บทนำ

ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรมีการออกแบบและวางแผนอย่างรอบคอบ เพราะผู้เรียนอยู่ในยุค Generation Z มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก ฉลาดรอบรู้ เพราะเติบโตมาพร้อมกับความรู้รอบด้าน สามารถค้นหาข้อมูลบนโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างอิสระ แต่มีโลกส่วนตัวสูงจนถูกเรียกอีกอย่างว่าเป็นเด็ก Gen Me (สำนักกองทุนส่งเสริมสุขภาพ, 2557) จึงเป็นความท้าทายที่ผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิจารณ์ พานิช (2555: 64) กล่าวว่า ผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็น

ศูนย์กลางบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักการเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการทำงานเป็นทีมมีการเรียนรู้แบบบูรณาการ เนื้อหาระหว่างศาสตร์ต่างๆ เรียนรู้จากการกระทำมีการสะท้อนความคิดของตนเองกับคนอื่น ๆ ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้นี้ดังกล่าว สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2559: 17)

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้งกิจกรรม วิธีการ หรือรูปแบบการสอน ทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้รูปแบบการสอนที่สำเร็จรูปที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไปในปัจจุบันอาจไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ เพราะบริบทในห้องเรียนแต่ละห้องมีความแตกต่างกัน ผู้สอนควรใช้หลักการของ Active Learning ในการพัฒนางิจกรรมสำหรับผู้เรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบการสอนต่างๆ ให้เหมาะกับเนื้อหาผู้เรียนและชั้นเรียน จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น และเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับบริบทต่างๆ ในบรรยากาศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2559: 18)

Active Learning มีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ คือ

- 1) นัยสำคัญของการเรียนรู้ คือ เนื้อหาที่ผู้เรียนจะยอมรับต้องมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของผู้เรียน
- 2) การเรียนรู้ต้องเรียนผ่านการกระทำ
- 3) การเรียนรู้คือ การอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้
- 4) การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตนเองและเกี่ยวข้องกับผู้อื่นๆ ทั้งด้านความรู้สึกร และสติปัญญาเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือ การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น Active Learning คือ ผู้สอนเป็นผู้นำ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน กลยุทธ์การเรียนรู้โดย

การปฏิบัติที่เป็นจุดแข็งและสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (Morable, 2000)

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ใช้หลักการ Active Learning จึงได้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในวิชาการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และสนุกสนานในการเรียน และเห็นแบบอย่างของการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ Active Learning ที่มีต่อนักศึกษาในวิชาการจัดการเรียนรู้ และศึกษาคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตเชิงประชากร นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 171 คน

ขอบเขตเชิงเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรม วิธีการ และรูปแบบ Active Learning ในวิชาการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการสอนแบบอุปนัย รูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิก การอภิปรายกลุ่มกรณีศึกษา การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้วิดีโอเป็นฐาน การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ขอบเขตเชิงเวลาดำเนินการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 6 กลุ่ม จำนวน 171 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบทั้งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม จำนวน 67 คน เป็นนักศึกษาจากคณะเทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

2.2 เครื่องมือ การวิจัยนี้เครื่องมือสำคัญคือแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จำนวน 15 แผน บันทึกถึงผู้สอน และแบบสอบถามโดยมีการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

ขั้นที่ 2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรม ดังนี้ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้แบบโน้ตสโนว์ รูปแบบการสอนแบบอุปนัย รูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิก การอภิปรายกลุ่มกรณีศึกษา เกม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้โดยใช้วิดีโอเป็นฐาน ในวิชาการจัดการเรียนรู้จำนวน 15 สัปดาห์ พร้อมแบบสอบถามนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำมาปรับปรุง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ขั้นที่ 3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ 15 แผนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม จำนวน 67 คน ระยะเวลา 15 สัปดาห์

ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกถึงผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยไม่ต้องลงชื่อในชั่วโมงสุดท้ายของการสอน

ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผลการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนบันทึกถึงผู้สอนใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ผลการวิจัย

การวิจัยนี้นำเสนอผล เป็น 2 ประเด็น คือ

3.1 ด้านผลที่เกิดกับผู้เรียน ผลการจัดการเรียนการสอนวิชาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับนักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.486) โดยนักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าผลที่นักศึกษาได้รับมากที่สุด 7 ประเด็น คือ กิจกรรมที่ผู้สอนจัดส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกันมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.607) รองลงมาคือ ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.704) นักศึกษาสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนได้ในอนาคต ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.660) ทำให้นักศึกษาฝึกการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.704) นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.785) พัฒนาทักษะกระบวนการคิด ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.658) และทำให้นักศึกษากล้าแสดงออก/ความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.678) ส่วนประเด็นอื่นๆ นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active

Learning มีผลต่อนักศึกษาในระดับมากทุกประเด็น
(ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลของการใช้ Active Learning ที่มีต่อ
ผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ในวิชาการจัดการเรียนรู้

ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน	4.58	0.607	มากที่สุด
2. ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม	4.49	0.704	มากที่สุด
3. นักศึกษาสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนได้ในอนาคต	4.48	0.660	มากที่สุด
4. ทำให้นักศึกษาฝึกการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	4.48	0.704	มากที่สุด
5. นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.48	0.785	มากที่สุด
6. พัฒนาทักษะกระบวนการคิด	4.45	0.658	มากที่สุด
7. ทำให้นักศึกษากล้าแสดงออก/ความคิดเห็น	4.42	0.678	มากที่สุด
8. ส่งเสริมให้นักศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	4.40	0.740	มาก
9. ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.36	0.711	มาก
10. กิจกรรมมีความหลากหลาย	4.33	0.726	มาก
11. มีการบูรณาการความรู้ระหว่างวิชา	4.30	0.718	มาก

ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
อื่นๆ			
12. ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตาม	4.28	0.670	มาก
13. กิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	4.28	0.794	มาก
14. บรรยากาศการจัดการเรียนการสอนน่าสนใจ	4.24	0.780	มาก
15. ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง	4.21	0.708	มาก
16. ทำให้นักศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.19	0.633	มาก
17. กิจกรรมมีความสนุกสนาน	4.19	0.743	มาก
18. ทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.18	0.757	มาก
19. พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	4.16	0.709	มาก
20. นักศึกษามีโอกาสดำเนินการด้วยตนเอง	4.16	0.730	มาก
21. สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้เหมาะสม	4.15	0.744	มาก
22. ทำให้นักศึกษาใช้สื่อประสาทหลายช่องทางในการรับรู้	4.12	0.708	มาก
23. ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง	4.10	0.654	มาก
24. จูงใจให้นักศึกษาอยากเรียนรู้	4.07	0.804	มาก

ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
25. ทำให้นักศึกษา จดจำบทเรียนได้ดี	3.99	0.844	มาก
รวม	4.28	0.486	มาก

ผลการวิเคราะห์บันทึกที่ผู้เรียนเขียนถึง
ผู้สอนพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
ในวิชาการจัดการเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนคือ

1. มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจวิธีการสอนที่ใหม่ๆ
หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เห็นปัญหาและ
การแก้ไขปัญหาสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ ทำให้
เกิดความมั่นใจในการจะออกฝึกประสบการณ์
วิชาชีพ ดังสิ่งที่นักศึกษาเขียนสะท้อนถึงผู้สอน

“มีวิธีการนำเสนอที่หลากหลายชอบมาก ๆ
...เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ออกมาพูดหน้า
ชั้นบ่อยๆ ทำให้เริ่มชินทำให้ไม่รู้สึก...
ตื่นเต้นทำเหมือนเป็นการเตรียมตัวไป...
ฝึกสอน”

“ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นมากเคยเห็นอาจารย์...
หลายท่านทำการสอนเคยคิดว่าเป็นวิธีที่ดี
ที่สุดแล้ว แต่พอได้เรียนวิชานี้ทำให้เห็น
ว่ามีหลายวิธีที่น่าสนใจ และนำไปปรับใช้
ในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพใน
อนาคตได้...กลัวที่จะออกไปฝึกสอน...
มากขึ้น...ทำให้ผมรู้วิธีการสอนหนังสือ”

“สิ่งที่ได้จากวิชานี้คือ การได้นำไปใช้จริง
ทุกอย่างมีประโยชน์หมดไม่ว่าจะเป็น
เนื้อหา หรือกิจกรรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการ
ทำให้เด็ก สนใจด้วยกิจกรรม เกม
เพลง วิดีโอได้เทคนิคการสอนเพื่อดึง...
ความสนใจของนักเรียน”

“ได้ทำกิจกรรมเสริมจากการฟังบรรยายทำให้
เห็นภาพชัดเจนขึ้น”

“ทุกสิ่งทุกอย่างมันดีมากๆ ครับ ทำให้มี
ความเป็นครูมากขึ้นจริงๆ ได้เห็นตัวอย่าง
ที่สำคัญกว่าการสอน...หนูได้ความรู้
นอกเหนือบทเรียนเยอะเลยคะ”

2. ฝึกให้ผู้เรียนได้คิด

“ให้โอกาสพวกหนูได้คิดก่อนจะบอกข้อมูลที่
ถูกต้อง”

3. บรรยายภาคในห้องเรียนเป็นกันเอง อบอุ่น และสนุกสนานในการเรียนไม่น่าเบื่อ

“เป็นวิชาที่สนุกแม้จะมีทฤษฎีเยอะมาก แต่
ก็มีกิจกรรมให้ทำ.....สอนสนุกดีคะ...
เรียนแล้วสนุกมากคะเหมือนจำลองชีวิต
ตอนไปฝึกสอน”

“วันแรกที่เข้ามาเรียนรู้รู้สึกว่าอาจารย์ดีมาก
แต่พอเรียนไปเรื่อยๆ รู้สึกอบอุ่น มี
กิจกรรมระหว่างเรียน ไม่น่าเบื่อ มี
ความสุขดีครับ”

“ได้ความรู้พร้อมความสนุกคะ....หนูสนุก
มากคะ.....ผ่อนคลายเวลาเรียน....
กิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าเบื่อ มี
กิจกรรมให้ทำไม่น่าเบื่อดีครับ”

4. ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย

“วิธีการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย”

5. ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก

“กิจกรรมช่วยทำให้มีความกล้าแสดงออก
มากขึ้น...ไม่มีผิดไม่มีถูก...เด็กกล้าพูดกล้า
คุย...ได้แชร์ความคิดเห็นกับเพื่อน”

6. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

“การเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากกว่าการเรียนแบบฟังหรือเรียนทฤษฎีอย่างเดียว”

“หนูชอบมากเวลาอาจารย์ให้ทำกิจกรรมในห้องเรียนจับกลุ่มกันแล้วอภิปรายสุดยอดมากเพราะเป็นวิธีที่อาจารย์ให้หนูศึกษาโดยไม่รู้ตัว...สนุกมากค่ะ....”

7. ทำให้จดจำบทเรียนได้ดี

“สอบได้คะแนนดีซึ่งไม่ได้มาจากการท่องจำเพราะหนูไม่ต้องอ่านหนังสือทบทวนมาก”

“ชอบการสอนแบบนี้เพราะมันจดจำได้ดีกว่า การอ่าน การบรรยายตามซีท”

8. เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

“อาจารย์มีแนวการสอนที่ดี ให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง”

3.2 ด้านคุณลักษณะผู้สอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในภาพรวมพบว่าผู้สอนมีคุณลักษณะเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.520) เมื่อพิจารณารายประเด็น นักศึกษาเห็นว่าผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอนมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.70, S.D. = 0.493) รองลงมาคือ ผู้สอนมีความพร้อมในการสอน ($\bar{x}$ = 4.66, S.D. = 0.565) ผู้สอนเป็นผู้

อำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.51, S.D. = 0.726) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 คุณลักษณะของผู้สอนในการใช้ Active Learning วิชาการจัดการเรียนรู้

ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอน	4.70	0.493	มากที่สุด
2. ผู้สอนมีความพร้อมในการสอน	4.66	0.565	มากที่สุด
3. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้	4.51	0.726	มากที่สุด
4. ผู้สอนคอยดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน	4.48	0.493	มาก
5. ผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอนมีความเหมาะสม	4.37	0.624	มาก
รวม	4.54	0.520	มากที่สุด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบันทึกถึงผู้สอน นักศึกษาสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อคุณลักษณะของผู้สอนดังนี้

1. อาจารย์ให้ความช่วยเหลือกับปัญหาที่เกิดขึ้นรับฟัง ให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทาง

“อาจารย์เป็นกันเอง...คอยให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่อง”

“อาจารย์เป็นคนใจดี เรียนด้วยแล้วไม่เครียด”

“ชอบเวลาหลังทำกิจกรรมแล้วอาจารย์พูดสรุปบอกถึงประโยชน์ของกิจกรรมต่างๆ ยกตัวอย่างจากสถานการณ์จริง”

“เมื่อมีปัญหาอาจารย์ก็มีข้อเสนอแนะให้เพื่อนำไปปรับใช้”

“อาจารย์รับฟังและให้คำปรึกษาได้ดีตลอด...รับฟังปัญหาต่างๆ เรื่อง...อาจารย์เข้าใจนักศึกษาดีมาก ในเรื่องของการเรียน”

“ตอบข้อซักถามและให้คำปรึกษาพวกเราได้กระจ่าง...อาจารย์คอยชี้แนะแนวทางต่างๆ ในการนำความรู้ไปใช้”

2. อาจารย์สอนดี มีการเตรียมการสอนดีและมีความตั้งใจทุกครั้งที่สอน

“ขอบคุณอาจารย์ที่ให้ความรู้ ตั้งใจทุกครั้งที่มาสอนยังรู้สึกว่าจะอย่างน้อยก็มีอาจารย์ดีๆ หนึ่งคนที่ตั้งใจมาสอนหนังสือ...ขอบคุณอาจารย์ที่ได้สอนพวกเราครับ...ขอบคุณอาจารย์ที่มอบความรู้ให้กับผมครับ”

“อาจารย์สอนดี สดใส ร่าเริง ดูอบอุ่น โอปอ้อมอารี น่าไว้วางใจ น่าเชื่อถือ”

“อาจารย์สอนดีมากค่ะ พูดยุติเรื่องและเข้าใจง่าย...ชอบเรียนกับอาจารย์ครับ...รู้สึกไม่น่าเบื่อมีหลักการสอนที่ดี เวลาที่อาจารย์ให้ทำงานกลุ่มมันทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น”

“อาจารย์มีการเตรียมการสอนดีมากค่ะ...อาจารย์มีวิธีการสอนที่แบบหลากหลาย”

3. มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน

“อาจารย์เชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอนมากๆ ถ่ายทอดความรู้ได้หลากหลายวิธีการ”

4. บุคลิกภาพตรงเวลา แต่งตัวเรียบร้อย

“อาจารย์เข้าสอนตรงเวลา...มาสอนทุกคาบเข้าทุกชั่วโมง...แต่งตัวเรียบร้อยทำให้หนูอยากนำเป็นแบบอย่างค่ะ”

4. การอภิปรายและวิจารณ์

การวิจัยผลการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ช่วยพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูในด้านทักษะการทำงานเป็นทีม นักศึกษาสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนได้ในอนาคต ฝึกทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับที่ Bean (2011) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ช่วยเปลี่ยนผู้เรียนจากการนั่งฟังอย่างเฉยๆ ให้เป็นผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่า Active Learning ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด สอดคล้องกับที่ Bonwell & Eison (1991) กล่าวว่า กิจกรรม Active Learning ก่อให้เกิดกระบวนการคิดระหว่างดำเนินกิจกรรม และผู้เรียนกล้าแสดงออก ได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เห็นปัญหาและการแก้ไขปัญหาสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ ทำให้เกิดความมั่นใจในการจะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอดคล้องกับที่ นนทลี พรธาวินท์ (2559: 54) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ช่วยพัฒนาทักษะการคิด

อย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ที่ผู้เรียนสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่นเดียวกับ Bonwell & Eison (1991) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติตอบโต้ และคิดเกี่ยวกับงานที่ทำอย่างมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดระดับสูง

ส่วนคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนควรมีความรู้ความสามารถ มีความพร้อมในการสอน เป็นผู้อำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ สอนดี มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน สอดคล้องกับ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559: 53) กล่าวว่า ผู้สอนที่มีประสิทธิภาพควรพัฒนาทักษะ 3 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับการสอน ความเข้าใจในเรื่องที่จะทำให้คนเกิดการเรียนรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะจากผู้สอนไปยังผู้เรียน ผู้สอนควรออกแบบรูปแบบการสอนต่างๆให้เหมาะกับเนื้อหาที่ผู้เรียนและชั้นเรียน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเนื้อหาเท่านั้น แต่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น และเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง เมื่อการเรียนมีบรรยากาศเชิงรุกย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในปีบริบทต่างๆ (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2559: 18)

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้สอน ผู้สอนควรเป็นผู้สอนเชิงรุก (Active Teacher) โดยตระหนักถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เพียงเฉพาะเนื้อหาที่ผู้สอนนำเสนอ แต่ควร

ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาวิชาและบริบทของชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสนุกสนานมีชีวิตชีวา และสนใจเรียน ทำให้ไม่เบื่อหน่ายจะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน จัดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถเรียนรู้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง โดยการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ควร

5.2 ข้อเสนอแนะต่อผู้เรียน ผู้เรียนควรเป็นผู้เรียนเชิงรุก (Active Student) เพราะการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จะเกิดประสิทธิผลที่ดี ผู้เรียนต้องให้ความร่วมมือกับผู้สอนในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนที่ผู้สอนออกแบบไว้อย่างกระตือรือร้น

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] วิจารณ์ พานิช. วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. 2555.
- [2] นนทลี พรธาดาวิทย์ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning. กรุงเทพฯ: ทริบเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น. 2559.
- [3] สำนักกองทุนส่งเสริมสุขภาพ. พ่อแม่เลี้ยงลูกอย่างไรในยุค Gen Z. [เว็บไซต์]. 2557. [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2559]. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/25728%E0%B8%9E%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B9%81%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B9%89%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%>

81%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%
88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%
84%E0%B8%A3%20%E0%B9%83%E0%
B8%99%20%E2%80%98%E0%B8%A2%
E0%B8%B8%E0%B8%84%20Gen%20Z%
E2%80%99.html

- [4] Bean, J. C. Engaging Ideas: The Professor's Guide to Integrating Writing, Critical Thinking and Active Learning in the Classroom. (2ed.). San Francisco: Jossey-Bass. 2011.
- [5] Bonwell, C. and Eison, J. Active Learning: Creating Excitement in the Classroom. ERIC Clearinghouse on Higher Education Washington DC, ERIC Identifier: ED340272. 1991.
- [6] Morable, L. Using Active Learning Techniques. Department of Education, the Texas Higher Education Coordinating Board and Richland College. 2000.